…cație editată din fondul cultural al Societății
„Cartea Românească".

PAGINI ALESE DIN SCRIITORII ROMÂNI

Publicațiune periodică

No. 170 No. 170

V. MILITARU

Icoane scumpe.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

PAGINI ALESE DIN SCRIITORII ROMÂNI

VASILE MILITARU

Unul dintre scriitorii bine afirmaţi de vre-o zece ani încoace este V. Militaru, din ale cărei poezii reproducem câteva în acest număr.

De fel din comuna Dobreni-Câmpurile, jud. Ilfov, unde s'a născut, din părinţi plugari, la 21 Septembre 1886, Vasile Militaru, ca un copil sglobiu al plaiurilor noastre, după ce a păstorit turma de oi a părinţilor săi, în preajma căreia a îngânat din caval doinele pe care le ştia, după ce şi-a sângerat picioarele în ghimpii vrejurilor de rugi din ogoarele pe întinsul cărora a trebuit să meargă cu boii de funie, în timp ce tatăl său răsturnà cu plugul brazde largi; după ce a răbdat de sete, sau a băut din tivgă apă clocită de vipia soarelui de vară, îndemnat de o putere necunoscută, par'că, dorind ceva, fără să ştie ce anume, a pornit de-acasă, părăsind lunca şi câmpurile satului său plin de flori, în mijlocul cărora de atâtea ori rămăsese cu sufletul risipit şi cu ochii perduţi în adâncul slăvilor albastre, spre a pătrunde în haosul Bucureştilor, unde îl aşteptau sbuciumul şi desamăgirile sortite oricărui suflet de scriitor.

A'nceput să scrie de pe la vârsta de 15 ani, iar când implinea 18, i s'au publicat cele dintâi poezii în revista „Literatură şi Artă Română", întemeiată de Olănescu-Ascanio, condusă pe atunci de Nicolae Petraşcu, şi la care colaborau: Haşdeu, Coşbuc, Duiliu Zamfirescu, Al. Vlahuţă şi alţi fruntaşi ai literaturei româneşti.

Intr'o dimineaţă, cu un caet de versuri în mână, a bătut

sfios la uşa lui Al. Vlahuţă, pe care l-a rugat să'i citească poesiile şi, — dacă le va găsi bune, -- să'l recomande unui editor.

O săptămână mai târziu, V. Militaru eră prietenul lui Vlahuţă şi-n aceeaşi zi fù prezentat lui B. Delavrancea care-i citise „pastelurile" şi dorise să'l cunoască, pentru a'l învălui apoi cu dragostea lui caldă, cât a trăit.

Apărând revista „Flacăra", V. Militaru, *publică acolo, ca şi în alte reviste literare, poeziile ce alcătuiră mai târziu întâiul său volum* „Stropi de Rouă", *primit cu unanimă simpatie atât de presă cât şi de publicul cititor, — volum din care culegem bucăţile ce publicăm în această broşură.*

Icoană scumpă

...Şi, cu cât mă poartă gândul
Peste vremuri înapoi,
Tot mai sfântă văd icoana
Unui car cu patru boi :

Uite'l cât de'ncet coboară,
Incărcat cu galbeni snopi,
Pe drumeagul de pe luncă,
Străjuit de-un şir de plopi...

Scârţâe din osii carul,
Iar în snopii lui de grâu
Stă proptit în furcă tata,
Ingropat până la brâu.

S'opintesc în jug plăvanii
Şi, din colbul de pe drum,
Pe sub car şi pe delături
Se ridică nori de fum...

Şi-acum iată'l : trece-agale
Pe-o oglindă de pârâu ;
Viu răsfrânge fundul apei :
Şi plăvani, şi car cu grâu...

Şi'ntr'un lan înnalt de mături
Vântul fâşâe prin foi...
Ce n'aşi dà, să'ţi fiu pe-alături,
Car frumos cu patru boi !...

Fără zestre

Prietenului Nestor Urechia

Mușețelu'-a dat în floare;
Malul gârlii'i plin de el...
Lângă apa curgătoare,
Un vițel ca rupt din soare
Stă culcat pe mușețel...

La trei pași, — c'o iasomie
Intre sânii tari și mici, —
Fata lui Lixandru Glie
Coase-un piept frumos de iie,
Cu cinci feluri de arnici...

Dar, se vede c'o tot fură
Vre-o mustață — spic de grâu —
Căci, uitând de cusătură,
Stă ades ca o răsură
Aplecată peste râu...

Gârla pune'n drum zăbavă,
Ca s'o vadă mândră ce'i;
Iar în fluturi dă gâlceavă, —
Mult mai mult ca cel din slavă, —
Soarele din părul ei!...

Tot privind în apa lină,
S'a 'nțepat acum în ac,
Și, — cui, nu văd, — ea suspină:
„Vezi ce'mi faci?... tu ești de vină.
„Fugi d'aici, că nu mă'mpac...

„Ce. te duci?... Așa de iute?!
„Dar supărăcios mai ești!...
„De'ți-e dor de ducă, du-te...
„Fete'n sat sunt zeci și sute, —
„Pe alese să'ndrăgești...

„Calea nu ți-o pot eu ține...
„Pleci sau stai, — îmi e la fel!...
„Dar văd eu că fugi de mine...
„Mi-au spus azi destul de bine
„Florile de mușețel....

„Intrebaiu mai mult de-o sută:
„Toate spun că m'ai urât...
„De!... Ileana lui Cucută
„Ți-e mai dragă... Slută, slută, —
„Dar cu galbeni mulți la gât!...

„Eu... n'am zestre... sunt săracă...
„M'am născut fără noroc..
„Dar, de-o fi ca să se facă
„Să nu iau ce-a fost să-mi placă,
„Mai curând m'arunc în scoc!...

Și, pe când atâtea'i spune
Celui neștiut de noi, —
Soarele aprins apune,
Iar vițelul din pășune
Cată lung înspre zăvoi.

Idilă

Lunca doarme surâzândă în poleiu de lună plină...
Nu mai cântă nici un greer, nu se mișcă nici un paiu,
Și'n această clipă sfântă, fermecată și senină,
Lunca plină de miresme pare-un colț vrăjit, de raiu...

Pe-o căpiță de fân verde, de curând tăiat de coasă, —
Beți de-o dragoste curată ca zăpada unui crin, —
Un flăcău și-o fată-mare, fără seamăn de frumoasă,
Strânși în brațe, își fac visuri pentru anii cari vin:

„— Şi, ca mâine facem nunta, Măriucă, iar apoi
„Ne-om durà, după putere, o căsuţă cât-de-cât...
„Dumnezeu e bun şi-ajută... Ne-om lua şi-un car cu boi,
„Iar în salbă ţi-oi mai pune şi doi galbeni mari la gât...

„Plug şi rariţă'mi rămase de la taica — erte'l sfântul — ;
„Tot asemeni şi pogonul de trifoi de-acì din luncă...
„Milostiv cum e c'o lume, — o fi şi cu noi, pământul...
„Avem dragoste'mpreună şi-avem braţe pentru muncă :

„Vara'n câmp, la plug, la sapă... iarna'n casă, cu veriga...
„Sărăcia şi necazul niciodată n'om şti ce'i...
„Mult-puţinul vetrii noastre : àzima sau mămăliga
„O să fie totdeauna ca o miere din ştiubei.

„Şi'n căsuţa noastră mică o să fie-atât de bine...
„Că mi-eşti dragă, cum nu poate-spune nimeni în cuvânt..."
„Când încep să joc în horă, Măriucă, lângă tine, —
„Nu mai ştiu de-ating pământul sau plutesc ca fulgu'n vât..."

Măriuca lui ascultă ca din lumea ceailaltă :
E atât de fericită, cum îşi simte boiul strâns...
Vrând c'o şoaptă să'i răspundă, pieptul ca o mare'i saltă
Şi, neajutând-o graiul, o înneac'un val de plâns...

Luncă, luncă adormită, în poleiu de lună plină,
Plaiu ce umpli de miresme slăvile cu al tău sân,
Raiu, în care unda vieţei curge lină şi senină, —
Sfântă'i dragostea ce arde pe căpiţa ta de fân !

Amiază de Iulie

Par'că doarme toată firea...
Când şi când, s'aud prigorii ;
Secerile ard în soare,
Că prânzesc secerătorii :

Roată'n jurul mămăligii
I-a strâns foamea cu-al ei har :
Ba, la umbra unei tufe,
Ba, la umbra unui car...

Pe ştergaru'ntins pe iarbă
Masă scumpă-acum începe :
Ici, un ou şi-un praf de sare,
Dincolo, vre-o două cepe...

Şi leguma puţintică
De din faţa fie-cui,
Cât ai face o ţigară :
Acum e, acuma nu'i...

Ridicând apoi urciorul,
Dragomir îşi stinge-o sete
Şi-o lăcustă rătăcită
I-a venit pe vânt în plete.

Moş Ion fumeaz'o pipă
Şi'nfigând'o-apoi în brâu,
Doarme dus, având din clae
Căpătâi un snop de grâu...

Iar, la sânul maicii sale,
Un copil ca o răsură,
Adâncit în somnu'i dulce,
Râde'n vis, cu ţâţa'n gură.

Sâmbotin

Pe tine te cuprinde astăzi a sufletului meu văpae,
Sărmane bou ce-ai dus pe lume un trai atâta de neghiob,
In esle neavând adesea ca hrană, iarna, decât pae, —
Biet rob la tată-meu, — el însuşi la alţii, tot ca tine, rob!

In zile reci de toamnă tristă, în zilele fierbinți de vară,
Pe drumuri lungi și colbuite, pe văi, pe dealuri, pe miriști,
Eu te-am văzut căzând adesea sub greaua jugului povară,
Cu ochii triști, cum nu sunt alții pe lume ca ai tăi de triști.

O, Sâmbotin—moșneag cuminte, cu smoala botului priană—
Tu, cel mai harnic bou al tatii și cel mai mândru dintre boi,—
De ce, când mi-amintesc de tine, o lacrimă'mi răsare'n
[geană,
De câte ori mă poartă gândul c'un sfert de veac mai înapoi?..

Prin sita genii 'nrourată îmi văd copilăria, — sfântă :
Tu tragi la plug, iar eu pe alături ți-am pus o floare la
[resteu
Am prins un fluture... In slavă o ciocârlie cântă, cântă...
In urma plugului es aburi, iar tu sărmane, sufli greu...

Te văd apoi la dijmă, toamna... E carul plin, de par'că geme
Și'n el e aur popușoiul din car, sub flacări de apus...
Tu tragi întins, iar bietu tata, milos cum e, din vreme'n
[vreme,
Mai pune umărul la roată, când e să urce caru'n sus...

Dar uite „Dealul lui Zăbavă"... Acu'i acu... „Hi, Sâmbotine!"
Oticu'ți cade greu pe coaste... Tu 'ncepi să urci la deal din
[pale ;
Trosnește jugul de'ncordare... Cazi în genunchi... ești nu-
[mai vine
Și-abia, abia ajuns în culme, — pe nări tu sufli ca din foale...

Și iar, cu ochii amintirii te văd, pe-o zi de toamnă rece,
Cu ploae deasă ca prin sită, cu cer posomorât, de plumb,
Pe drumul Târgului, sărmane, cum stau puterile să'ți sece,
Trăgând la carul ce se'ndoae sub două chile de porumb...

De tine-alături merge tata... E drumul greu și cu noroaie...
Sleit, tu stai și mai răsufli... Te-alintă tata pe grumaz,
Și, nu știu, lacrimă să fie sau strop din ce se cheamă ploae,
Mărgeaua care-i curge tatii acum din gene pe obraz...

De-atunci ni se desparte drumul: Eu am plecat departe'n
[lume,
Tu ai rămas tot robul tatii, să ari același vechiu ogor..
Cu verde popușoiu în mână eu nu te-am mai chemat pe
[nume, —
Deși de ochi-ți blânzi, bătrâne, mi-a fost mereu atâta dor.

Și'ntr'un târziu îmi spuse mama cum ai murit: „O
[săptămână
„El a zăcut în bătătură pe tufele de mușețel !...
„Nici fân, nici iarbă, nici grăunțe, nici apă rece din fântână,
„Nimic, nimic din toate istea nu mai gusta, — sărac de el...

„A opta zi de dimineață el a mugit prelung odată,
„Ca și cum ar fi vrut, sărmanul, pe toți în juru-i să ne
[strângă,
„Ne-am dus cu toții... Măriuca a prins a plânge, biata fată,
„Și-apoi am prins și eu a plânge, și-a prins și frate-tău să
[plângă...

„El, cuprinzându-ne cu văzul, zăcea așa, răpus de boală...
„O ceață-i coperise ochii ; suflarea lui părea de foc...
„Incet, încet își duse botul înfierbântat la tat'tu'n poală,
„A'ntins picioarele de-odată și... n'a mai răsuflat de loc !...

Tăcând în urmă biată mama și răsărind în noapte luna, —
Te-am plâns cu lacrimă fierbinte atunci din suflet, Sâmbotine,
Cum plâng și-acum, scriind acestea și cum voi plânge
[totdeauna,
De câte ori pe lumea asta va fi să-mi amintesc de tine...

Pe luncă

Cald nespus și toiul muncii...
Vatra luncii
Avea fânul copt în floare
Și cosașii 'n sârg pe sân...

Mai feriţi de sfântul soare,
Lângă'un crâng cu umbră vie,
Mama Sanda cu Ilie
Strângeau fân...

Eu doineam pe lângă turmă,
Hăt, în urmă,
Şi-aveam grija de-a mă ţine
Intre oi şi-un lan de mei...
Când m'apropiai mai bine
De vecinii din livadă, —
Prind aşa un fel de sfadă
Intre ei:

— „Ce'mi tot spui tu d'astea mie,
„Mă' Ilie ?
„Cum vrei tu să cred acuma
„Că'i tot una *azi* cu *ieri?*
„Tu glumeşti, dar lasă gluma,
„Că nu'mi place — o ştii bine —
„Să'mi vorbească fie-cine
„In doi peri !"

„Te-am văzut cu ochii mei !
„Geaba vrei
„Să te dai din drum înlături!
„Ia mai zi că n'ai fost tu
„Cel ce-o săruta prin mături
„Ieri pe seară, şi s'o frângă —
„O strângea cu mâna stângă;
„Zi că nu!

„Că'i frumoasă, cin'nu ştie?
„ Dar să fie
„Şi cu zestre caut, mamă...
„Apăi ea, decât o iie,
„O catrinţă şi-o maramă. —
„Albe, dreptu-i ca zăpada, —
„Spune tu, mai are Rada,
„Mă'Ilie ?...

„Eu ştiu bine că la horă
„Altă noră
„Cu ochi mândrii ca ai ei
„N'aşi putea găsi nicicând,
„Dar întreabă-te în gând :
„C'o aşa săracă fată
„O să poţi legà vre-odată
„Două'n tei?...

„Nu e vorbă... şi averea, —
„Când muerea
„Nu'şi iubeşte'n legi bărbatul —
„Ţine cald cum ţine ghiaţa!
„Ea, — o ştiu şi-o ştie satul:
„Când e hora fără tine,
„N'ar jucà, să ştie bine
„Că'şi dă viaţa!

„Puţintică-i ea şi slabă,
„Dar la treabă
„Iţi întrece un voinic, —
„Fie lucrul cât de greu, —
„Iar de cinste, ce să zic,
„Nu'mi bag sufletu'n păcate,
„Să fac vorbă, că m'ar bate
„Dumnezeu!...

„Eri cătam la ea'n ogradă:
„Biata Radă,
„Cât ai zice: una, două, —
„Par'că pusă pe şurup, —
„Făcù pâine, fierse ouă,
„Mulse vaca, dă la raţe...
„Imi venea s'o iau în braţe
„Şi s'o pup!"

Și — furată — biata mamă
Nu'și dă seamă
Că și ei îi place fata;
Iar Ilie, făcând haz, —
Cum s'ar zice, ia găleata
Și, pe focul ce se'ncinge, —
Chip și seamă vrând a'l stinge, —
Toarnă gaz:

— „Ce'mi fu dat s'aud sub soare
„Visez oare?
„Nu sunt treaz sau băui làuri?...
„Ce minune... i'auzi, i'auzi!
„Ziceai *nu mai adineauri,*
„Iar acuma, Doamne sfinte,
„Nu mai știi cu ce cuvinte
„Să mi-o lauzi!

„Ba, că'i cea mai mândră noră;
„Ba, că'n horă
„Ea nu joacă fără mine;
„Ba, că duce cât cinci lupi;
„Ba, nici banul cald nu ține
„Și că e cuminte fată;
„Ba, că'ți vine câteodată
„S'o și pupi!...

„Haide, mamă, lasă gluma
„Și, de-acuma,
„Nu mai lăuda o tântă
„Care toată ziua cântă
„Cu garoafa la ureche;
„Mi-o ca fi de când mă fërici...
„C'apoi — e o vorbă veche:
„Dracul nu face biserici!
„Te trezești — mai știi năpastă! —
„C'o iau mâine de nevastă!
„Păi atunci dă Doamne bine,
„C'o pup eu și pentru tine!“

Pastel

Cu-o cicoare la ureche,
Frântă'n două de la brâu,
Sèceră de zor Simina
Intr'un lan voinic de grâu.

Pic de vânt nu vrea s'adie,
Cerul n'are pic de nor:
Largurile de sub soare
Au dogoare de cuptor.

Și Simina — lac de apă —
Tae'ntr'una fără preget;
Dar, te uită, ea, cu zorul,
Și-a crestat un vârf de deget:

S'a oprit din sârg acuma
Și-a rămas ca steiu'n lan;
Binișor pe cap își pune
Secera peste tulpan;

Stă cu fața'ndurerată
Și, mai-mai că'i vine-a plânge; —
Necurmat își strânge rana,
Ca să nu mai curgă sânge...

Și, cum secera îi arde
Peste tâmplele-amândouă, —
Pare-o sfântă'ncununată
C'un pătrar de lună nouă.

Pe câmp

Miezul zilei... în câmpie
Nici țipenie pe cale...
Cu miros de iasomie
Bate vântul dintr'o vale.

Pe miriște, — clăi de-a valma,
Iar la umbra unei clăi,
Tolăniți pe-un pâlc de iarbă,
Stau de taină doui flăcăi.

Vântul — hoț fără pereche —
Fură-așa din când în când
Și'mi aduce la ureche
A lor taină, vrând-nevrând.

Și, în timp ce eu, din coasă,
Culc o brazdă de trifoi, —
De la claia cu pricina
Zice unul din cei doi:

— „Și mi-e dragă, măi Căline,
„Știi, așa cum n'am cuvânt...
„Când o văd, sărac de mine,
„Nu mai știu pă unde sânt...

„Că'i frumoasă fără seamăn
„Și, n'aşi crede să dau greș,
„De ți-aşi spune că'i mai mândră
„Ca o floare de cireș...

„Mijlocelul i se frânge
„Strâns în bete, iar în sân :
„Două piersici pârguite
„Și miros de flori de fân...

„Un sărut al ei, Căline,
„E fierbinte... cum să spui :
„Nici jăratecul din vatră
„Mai cu foc eu cred că nu'i...

„Și de-ai ști ce mult mi-e ciudă
„Când în horă ea-i temei,
„Că, pe când îi joc în dreapta,
„Vreau să fiu și'n stânga ei...

„Mâine o să'ncep pețitul ;
„Pețitoare'i maică-mea :
„Mâine dar mi'ncerc norocul,
„Și, de-o fi să nu mi-o dea, —

„Să mă bată sfânta cruce
„Și să n'apuc pân'acasă,
„Dacă n'oi fura-o'n noaptea
„Când va fi cuiva mireasă !"

Ciocârliei

Slăvită fie-ți viersuirea, fermecătoare ciocârlie !...
Un dor nemărginit, de tine, m'a smuls orașului netot,
Și-acum, pierdut pe-o vale plină de 'mbătătoare iasomie,
Cântarea ta dumnezeiască vrăjește sufletul meu tot !...

Ca o maramă orbitoare e-acuma toată lunca, plină
De roua care'i stă aprinsă pe lanuri, erburi și pe flori,
Dar nu e rouă necuprinsul potop de boabe de lumină,
Ci ploia viersurilor tale ce curg din revărsat de zori !...

Robite's gândurile mele iar inima-mi de-abia mai bate,
De teamă să nu turbur vraja ce picură din al tău cânt, —
Și, ascultându-te, îmi pare că's cea mai mică vietate
Din câte vietăți se mișcă pe scoarța vechiului pământ !...

O, nu mă'nșel când zic adesea că nu poți fi decât minune,
Căci dacă n'ai fi o minune atât de mare precum ești, —
Atât potop nebun de cânturi din pieptul tău plăpând, o [spune,
Cum ai putea să scoți, în largul și-adâncul slăvilor cerești?...

Cântând cum nimeni pân'la tine n'a mai cântat în largul [firii,
Pe scara razelor de soare suind din ce în ce mai sus, —

Ce taină'n veci nedeslegată te'nnalță pururea sihastră?
Ce vrăji, mereu biruitoare, te țin în legea lor de fier, —
De te ridici cu-atâtea valuri de cânt în slava cea albastră
Și'n urmă cazi, cum cade plumbul, din înălțimi adânci
[de Cer ?...

Eu te cunosc de mult, Măiastro !... Te am urmărit mereu
[în zare,
Pe când mă irosea pe câmpuri copilăria-mi fără frâu,
Și-adese-ori, punându-mi singur, ca azi, aceiași întrebare,
Tu m'adormiai pe nesimțite la umbra clăilor de grâu...

Dar de pe mintea mea acuma s'a ridicat un văl de ceață
Și'n fața tainei tale sfinte eu nu mai stau ca un nătâng :
Ți-am înțeles acum menirea, fermecătoare cântăreață,
Și'n bucuria mea îmi vine cu mii de hohote să plâng !...

O, fii de-apururea slăvită, minune, sfântă Ciocârlie
Ce amețești suind în zare de-asupra câmpului și luncei, —
Căci tu înnalți un imn de slavă de negrăită măreție
Acelor ce, plecați pe brazdă, sunt mucenici umili ai muncei!..

Când răsăritu'și nalță pàra, tu spargi a zărilor tăcere...
Te cată ochiul prin adâncuri, dar tu ești sus și nu te vezi,
Și tot mai limpede ți-e cântul și tot mai plin de mângâere,
Incât se leagănă pe brazdă, vrăjiți, cosașii prin livezi...

Intâia mână de sământă când svârle larg semănătorul,
Menind ca glia să'i aducă din fiecare bob „O mie !", —
Asemeni unui glonț de pușcă tu'ți iei din arătură sborul,
Să umpli cerul și pământul cu cântece de bucurie...

Când lanurile aurite se leagănă cu spice grele
Și secerile fug prin lanuri, lucind ca niște șerpi de foc, —
Urcând cu tot mai multă sete spre slava miilor de stele, —
In cât e zarea de adâncă, — cântând, tu nu mai afli loc...

Ca dintr'o undă răcoroasă de apă limpede s'adapă
Din cântul tău : și muncitorii, și boii care trag în jug...
Cu vraja lui nețărmurită pui har în fiecare sapă
Și-atunci când plugurile ară, tu ari cu fiecare plug...

Doar la amiază, când pe Fire de soare plouă foc și pàră,
Cântărei tale fermecate îi pui de-odată stăvilar, —
Căci după ce'și stâmpără foamea și sorb un capăt de țigară,
Ei ațipesc un ceas pe iarbă, la umbra sfântului lor car...

Apoi, — înțelegând că'n lume nu'i nimenea să te'nțeleagă,—
Cu mii de cânturi minunate tu iarăși sui spre cer mereu,
Ca munca lor istovitoare — de care vieața ni se leagă, —
S'o cânți în viersuri fără seamăn doar unuia : lui
[Dumnezeu !...

O, pasăre al cărei suflet văzduhul tot abia'l încape, —
Cu mii de suflete mă lasă, plângând, eu ție să mă 'nchin,
Căci tu slăvești pe-aceia cari, murind pe seceri și pe sape,
Din munții lor de pâine sfântă primesc atâta de puțin ...

Zori de primăvară

In partea de soare-răsare, e cerul frumos ca răsura...
In zale de rouă 'mbrăcată, senină, visează natura...
Pe-alocuri de-abia se aude un susur vrăjit de isvoare ;
Prin flori doarme-o lume de fluturi, de-ai crede că și ei
[sunt floare...

Dar iată, pe-o coastă, departe, un semn de viață se 'ntoarnă:
Un plug scârțâind pe rotile o brazdă voinică răstoarnă
Și 'n urmă'i, în unde ușoare de abur răsuflă pământul,
In timp ce, din slăvi, ciocârlia începe să'și picure cântul ..

Se umple văzduhul de cântec și câmpul se umple de muncă
Și darnic s'aruncă sământa pe dealuri, pe văi și pe luncă,
Iar brațe vânjoase apasă pe-a plugului coarne de fier,
Cât jur-împrejur ți-se pare c'atinge pământul de cer...

Și'n timp ce sământa s'aruncă și plugul pe glie tot cântă,
Și, tot mai robite de doruri, în slăvi cocârlii se avântă, —
De-odată se umple pământul de raze aprinse de soare,
La viață trezind de-opotrivă: și vierme, și gâză, și floare...

Acuma s'aprinde o spuză de rouă pe grâu, pe fânețe,
Și fie-ce boabă aprinsă răsfrânge o mie de fețe;
Mii spice de grâu, ce scântee, cu altele 'n cerc se 'mpreună;
Nu'i rege sub soare, să aibă pe cap o mai mândră cunună!

Subt ploaia de raze de aur, pe mândrele luncii ținuturi,
Ca fulgii cei albi de ninsoare, roește o lume de fluturi;
In mac, în cicoare și nalbă au gâzele mândru ceardac,
Și-o candelă-aprinsă de soare e fie-ce floare de mac...

O, voi care stați în palate și n'aveți ca mine în față:
Atâta potop de lumină, atâta prisos de viață,
Atâtea miresme de floare și cântece 'n zările-albastre, —
Eu n'ași da comoara de-aicea pe toate comorile voastre!...

Pastel

Lunca râde luminată
Sub un cer ca de cicoare...
Nu'i o floare fără fluturi,
Nu'i un flutur treaz pe floare...

Lângă doui viței de-o seamă,
Pe-un tăpșan cu fânu'n spic,
Leanca Văduvei, pe fusu-i,
Răsucește borangic.

Soarele, vrăjit de chipul
Păstoriţei de viţei,
Cu potopul lui de raze
Cată lung la fusul ei :

Şi, cum firul i-se pierde'n
Razele ce vin de sus, —
Par'c'ar coborâ din soare
Borangicul de pe fus.

Ci-că să te joci cu hoţul...

Intre gârlă şi zăvoae,
Moş Lisandru Vijălie
Are şi el — tot ce are —
Un răstav de razachie.

Ca de miere'i sunt ciorchinii
Şi i-ar bate vânt de vară,
De n'ar sta pândar feciorii'i,
De cu zori şi până'n seară :

Intr'un nuc din miezul viei
Şi-a făcut Călin ceardacul
Şi, de vara până toamna,
In ceardac îşi face vacul.

Pas'de'i fură o broboană,
Că, din nucul gros şi nalt,
Flăcăiandru 'şi vede viea
Dintr'un cap în celalalt...

Dar, te uită, mişcă-o viţă
Şi sub viţă'i nu ştiu cine :
Doar o mână i-se vede
Pe când rupe un ciorchine !

„— Olio-lio ! — şopti flăcăul —
„Imi plăteşti tu, vere, cina !...“
Şi porni ca o şopârlă
Inspre viţa cu pricina.

Şi Călin îşi dà cu gândul :
„Il desbrac, îi iau zălog,
„Ii trântesc un pumn în ceafă
„Şi'l fac epur' de pârlog !“

Dar, când dete ochi cu hoţul,
Ii venì răcori-călduri,
Făr'a mai putea să 'ntrebe :
Nici „ce faci?“, nici „de ce furi?“

Iar în faţa lui, — aprinsă
Ca o floare-a unui mac —
A rămas Ileana Voichii
Rezemată de-un arac.

Şi-amândoi c'un dor în inimi
Tin privirile'n pământ,
Neputând grăi nici unul
Către altul un cuvânt...

A 'nceput să cadă bruma...
Pe la crame's buţi cu vin ;
Moş Lisandru Vijălie
Işi însoară pe Călin :

Azi e nunta... nuntă mare !
Dar mireasa cin'să fie ?
Cine vreţi să fie alta,
Decât hoaţa prinsă 'n vie ?...

Masă mândră şade 'ntinsă
Şi se joacă... lele-lele !
Iar din viea de-astă vară
Curge vinul prin ulcele.

Şi-un moşneag cu plosca'n mână,
După ce-a jucat o „leasă“,
Zice rar, ca să'l audă
Şi mesenii, şi mireasă :

„ — Ci-că să te joci cu hoţul...
„Ba să nu te joci de fel...
„I-a furat atâţia struguri
„Şi'l mai fură şi pe el !“

Moş Andrei

Cu zăbunul peste-un umăr,
Moş Andrei
Paşte 'n luncă, toată vara,
Doi viţei.

Din ţurcană'i cade 'n plete
Părul — nea,
Iar în mâna dreaptă poartă
O nuea...

Cu pas rar, cu voe bună
Calcă 'n drum
Şi din pipă scoate-agale
Nori de fum...

Ştie-spune-atâtea basme,
Câte vrei,
Dacă'l rogi şi ştii cu buna
Cum să'l iei.

Un caval frumos de frasin
Poartă'n brâu
Şi când *zice* el, *adoarme*
Apa'n râu !

Blând la graiu, cu vorba rară,
Plin de sfat:
Nici un om mai drept ca dânsul
Nu e 'n sat.

Ori-şi-unde, dă bineţe
Ori-şi-cui, —
Dacă drumul tău se 'ncruce
Cu al lui...

Câte-odată 'şi lasă capul
Gol în vânt;
Moş Andrei atunci îţi pare
Că'i un sfânt:

Cu ochi blânzi, cu barba albă,
Plin de har, —
Juri că'i unul dintre sfinţii
Din altar!

Secerişul

Cât ochiul cuprinde, în soare, râd lanuri cu spicele coapte...
Potop de rubine, pe spice, e roua căzută azi-noapte...
De sus, ca din alte tărâmuri, coboară o vrajă de cânt:
Acum ciocârlia'i stăpână în slavă ca şi pe pământ...
Miresme te'mbată 'n tot pasul şi nu ştii cu drept ce să crezi:
Pământul sau raiul te poartă?, aevea e tot sau visezi?...

Şi iată, un vânt se trezeşte şi pleacă pe lanuri pripit:
O mare sunt holdele-acuma şi grâul e aur topit...
Un freamăt prelung te îmbie la luptă, se pare, şi-ai zice
Că oşti aşezate 'n bătae sunt mândrele valuri de spice...
O gură ce'mparte săruturi la fluturi e fie-ce floare,
Şi-un roiu fără margini e zarea, de fluturi cu aripi de soare.

Dar ce străluciri orbitoare din grâne s'arată și pier?
Pământul încinsu-s'a par'că cu fulgere smulse din cer:
Sunt seceri ce azi început-au să culce poloage pe 'ntreceri;
Ca peria'i holda de deasă, dar tae și zimții de seceri...
Și'n urmă, subt brațe voinice, pe dealuri întinse, pe văi
Poloagele 'n snopi se adună și snopii adună-se 'n clăi...

Și fetele mari, aplecate pe seceri, în lanul de grâu,
Par zâne ce 'nnoată prin valuri de aur, furate de-un râu:
Cu flori de cicoare 'n cosiță, cu raze de soare 'n obraz,
De-ar fi să le vad'o Domniță, le-ar bate, cred eu, de necaz...
Flăcăii se luptă cu snopii, glumind pe 'ntrecute, c'anume
Nu poți să ghicești: secerișul li'i rostul sau spusul de glume?

— „Simino, — grăește un hătru — mi-e ciudă de'mi vine să [plâng,
— „Că'n snopii ce strâng după tine eu nu pot mijlocul să-ți [strâng"...
— „Păi bine, Lisandre, n'ai snopul în brațe?, ei, strânge'l [mereu;
— „Ba poți să săruți, dacă'ți place, toți snopii, și zi că [sânt eu!"
— „Da' fie, că bine te arse, măi vere Lisandre, Simina!"
— „Ei, așì... de te'nțeapă cu acul, te'mbună cu miere [albina!..."

Și uite, cu glume, cu snoave, trecurăm a zilei amiază...
Dar vântul acuma prin care vâlcele umbrite visează,
De nu mai adie pe lanuri? De-ar bate, ne-ar bate noroc,
Că soarele par'că te'nțeapă prin spete cu ace de foc...
Albastra cicoare pălește, — și 'n zarea ce n'are hotar
Miriștea și lanul dogoară ca vatra pe care-a fost jar.

Un paiu nu se mișcă... o gâză aripele-acum nu desface:
Ai crede că zace pământul și holda pe dânsul că zace...
Doar zumzet prelung de albine prin zarea fierbinte mai [cură —
Poveste în care visează prin văi miresmata răsură...
Iar macul, în luciul de soare cu floarea făcută căpușă,
E par'că jăratec ce arde mocnit într'un praf...

Acuma, o clipă, privirea prin umbre de-ai vrea să-ţi arunci,
Scâncind sau cu zâmbet pe buze, zări-vei o lume de prunci:
Te uită, colea la o clae, cu faţa pârlită de soare,
Un ţânc — numai piele şi oase — ar vrea să se scoale'n
[picioare,
Dar n'are destulă putere şi cade pe-o treanţă de fustă:
E gata să plângă, dar iată'l că râde: a prins o lăcustă!

Mai colo un altul, în scutec, visează, se vede, că suge...
La umbră'l pusese măicuţa'i, dar umbra e umbră şi fuge:
Văzându-l atâta de fraged, opritu-s'a soarele'n loc
Şi-acum îl sărută pe faţă c'o mie de raze de foc...
La snopul de colo un altul, de foame a plâns cât a plâns
Şi-acum doar suspinu'i s'aude din zeghea în care e strâns...

O, sfinte odrasle culcate la umbra voinicelor clăi!
O, voi viitoarele zâne şi voi viitorii flăcăi!
In cercuri pe frunţile voastre acuma de ce mi-se pare
Că râde o ceaţă de aur, aşa ca la sfinţi în altare?
Şi cine mă 'ndeamnă acuma, sub largul şi-adâncul senin,
Să cad la picioarele voastre, smerit şi 'ndelung să mă
['nchin?...

Spre culme

Prietenului meu Dr. Victor Sârbulescu

Zorea ciudatul călător,
Investmântat în zale:
Cu pieptul înnecat de-un dor,
Zoreà pe lungă cale...

Trecea prin lunci fără hotar
Şi mii de flori, şirete,
In calea lui eşiau, măcar
O clipă să-l îmbete.

Dar la al florilor parfum
El nu lua aminte;
Zoreà mereu pe lungul drum:
'Nainte, tot nainte...

Cântau: isvor-lângă isvor
Şi păsări multe, multe,
Dar el trecea nepăsător.
Nu sta să le asculte.

Cu ochii duşi în fund de zări,
Ca un vrăjit de lună,
Nu'l abătea de pe cărări
Nici ploae, nici furtună..

Câtă o lume'n urma lui
Şi minţi nepricepute
Tot se'ntrebau: „de dorul cui
Şi unde-aşa de iute?...

Avea un dor ascuns în piept:
Departe'n altă ţară,
Pe-un vârf de munte nalt şi drept,
Creştea o floare rară!

S'au avântat atâţia inşi
Spre-această floare scumpă,
Dar au căzut pe rând învinşi,
Făr'a putea s'o rumpă.

Dar setea marelui drumeţ
Era aşa de-adâncă,
In cât nici viaţa n'avea preţ
Ca floarea de pe stâncă!

Şi-a mers aşa, a mers mereu
Pe drum fără popas,
De-şi ispite'l îmbieau
La fiecare pas..

Trecură ani... Intr'un apus
Găsi doritul munte...
Atâtea morţi rânjeau de sus,
Dar el ştià să'nfrunte!

Ci când sà facă întâiul pas,
Spre culme să se-avânte,
Furtună grea pornì, cu glas
De tunet să cuvânte.

Veni, de-odată negru nor
Şi norul stinse luna...
Zoreà ciudatul călător, —
Spre el zoreà furtuna.

O noapte neagră ca de iad
Invăluì pământul
Şi seculare crăngi de brad
Frângea în noapte vântul.

Lumini de fulger se'nteţeau,
Orbind, o clipă, zarea,
Şi-atuncea tainic luminau
Drumeţului cărarea.

Subt ale cerului lumini
El se târa pe brânci,
Se căţără de rădăcini,
De colţuroase stânci;

Să nu se dea învins.
Mereu cu sine se legà
De dorul lui încins,
Şi-oricât de greu înaintà.

In vârf, minunea fără preţ
Visa lâng'o genună,
Neştiutoare de drumeţ,
De goana lui nebună....

Dar iată'l sus, zâmbind, ne'nfrânt !
Cu mâna'nfrigurată
El smulse floarea din pământ —
Comoara mult visată ;

Sorbì'ndelung al ei parfum,
Cu sufletu'n risipă,
Şi, dup'atât amar de drum,
Fù fericit o clipă ;

Dar după clipa asta, grea
De fericiri auguste,
Simţì că floarea'i tot n'avea
Ce-a năzuit să guste !

Ca buimăcit îi rupse-apoi
Petalele de-a rândul
Şi, asvârlindu-le'n noroi,
Mâhnit vorbì cu gândul :

— „Ea n'are nici mai mult parfum
„Şi nici mai rar, încalte...
„O floare la un cap de drum,
„Ca toate celelalte !...“

Apoi plecă... cu fruntea'n vânt,
Cu ochii duşi spre soare,
Insufleţit de-un nou avânt,
Visând o nouă floare...

Pe drum

Pe drumul lung şi ca de var,
Purtând pe umăr o săcure,
Moş Busuioc aduce-un car
De rămuriş, de la pădure.

In scârțâit prelung-curmat
Doinește-o roată din napoi...
Moș Busuioc, îngândurat,
Pășește 'ncet pe lângă boi...

Apusul a aprins un foc
In al săcurei lui oțel...
Pe vânt plutesc din loc în loc
Miresme dulci de mușețel...

Cum e 'nceputul lui Brumar
Și cum e toamna 'n toiul ei,
Prin zarea fără de hotar
Trec fire lungi de funigei.

Și, cum stă soarele 'n apus,
Iți pare că de aur fire
O pânză uriașă, sus,
A destrămat pe 'ntreaga Fire...

„Cea Sâmbotin..." — îndeamnă'n drum
Moș Busuioc, din când în când,
Din pipă mai trăgând un fum, —
Cu cine știe câte'n gând...

Dar cum își soarbe-al pipei fum,
De p'arc'ar fi dup'un ospăț,
Din urmă l'a ajuns acum
Un flăcăuan cu traista'n băț:

— „Mai bună vremea, moș Mărine!"
— „Noroc, și lipsă de bănat!"
— „Duci grija iernii, hai? — „Ba bine!"
— „Apoi, ca mâine 'i *alba* 'n sat"...

— „Dar dincotro?" — „Păi, dela târg..."
— „Pe jos ai fost?"—„Păi altfel cum?...
— „De câte ori n'am fost în târg
Și eu, măi Toadere, pe drum!...

Și, dac'ar fi să fiu vre-un sfânt, —
Glumește moș Mărin voios, —
Așî vrea și drumul spre mormânt
Să-l fac, nepoate, tot pe jos!

Heei, când, eram ca tine, tată,
Din satu-mi, peste șapte sate
Mă drumuiau doi ochi de fată,
Cam două poști și jumătate:

Doi ani am strâns-o de mijloc,
De două ori pe săptămână...
Azi stăm la vatră lângă foc:
Eu sunt bătrân, ea e bătrână...

E rândul tău acum, nepoate:
Pe drum cu doru'n inimioară:
C'așa e'n viață: pentru toate
Ne vine rândul, ca la moară...

Nu zice ba, că-i zic pe nume!
Ți-o știu de când era de-o schioapă
Mândrețe-așa, mai rar pe lume:
S'o bei într'un pahar cu apă!..."

Flăcăului îi râde fața...
Deși se 'nnoaptă, — i-se pare
Că 'n zări albește *dimineața*
Și râde mândra lui — drept *Soare*...

Și-așa, pe-al drumului întins,
Se duc de taină amândoi,
Și, tot mai dulce, tot mai stins
Doinește roata din napoi.

După mure

Cu cofița subsuoară,
Ghimpii rugilor să 'ndure,
A plecat Ileana Voinii
De cu zori s'adune mure....

Iat-o c'a intrat în codru :
Codru'i rar și plin de soare ;
Peste tot e numai cântec,
Numai murmur de isvoare...

Și Ileana se tot pleacă
După fiecare mură,
Impărțindu-le 'n dreptate :
Una'n cofă, șapte'n gură....

Dar, de-odată, la răscruce,
Intr'o rariște de tei,
Uite-așa pe negândite,
Ese Dinu 'n calea ei :

Un flăcău voinic e Dinu,
Blând la graiu, cu vorba rară,
Vânător fără pereche
Și frumos din cale-afară...

Dornic mi-o cuprinde 'n brațe
Și mi-o strânge de mijloc,
Potopindu'i ochii, gura,
Cu săruturi lungi, de foc...

Rumenă ca o răsură
Face-mi-se a ei gură,
Iar obrajii ei se fac
Mai aprinși decât un mac.